

КОРНІЛОВА ЛЮДМИЛА ІВАНІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного процесу

НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО КРЕДИТУВАННЯ

Судова влада є передумовою ефективного функціонування держави, рівного стандарту правового захисту громадян, однією з гарантій додержання конституційних прав і свобод людини. Лише будучи єдиною, судова влада може забезпечити повноту виконання своїх завдань і досягнення цілей.

Як показує досвід європейських країн, судова система є ефективною лише тоді, коли діяльність вищого судового органу спрямована на забезпечення єдності правозастосування.

Тому новий Закон України «Про судоустрій та статус суддів» визначив одним із основних завдань діяльності Верховного Суду як найвищого органу у системі судоустрою України саме забезпечення сталості та єдності судової практики.

На сьогоднішній день, все частіше особи вступають у кредитні правовідносини, а тому і збільшується потреба в висококваліфікованих адвокатах, які спеціалізуються на кредитних та іпотечних спорах. І це не дивно, оскільки іпотека є одним з тих засобів, який здатний забезпечити розвиток ринкових відносин. Він характеризується не лише відносною новизною, але й певними складнощами та невирішеними питаннями, які постають при реалізації прав, які випливають з іпотеки.

Серед численних видів забезпечення виконання зобов'язань, іпотека посідає особливе місце, оскільки її перевага полягає в тому, що будь-які операції з нерухомість, в тому числі іпотечні, завжди приносять прибуток.

Варто зазначити, що необхідною передумовою для функціонування та застосування іпотеки є ефективно діюча судова система [10, с. 3].

Тому, з метою створення передумов для відновлення кредитування Верховна Рада України у 2018 році прийняла два важливі закони.

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення та ведення Кредитного реєстру Національного банку України та вдосконалення процесів управління кредитними ризиками банків» від 06.02.2018 року, набрав чинності 04 травня 2018 року, який передбачає створення Національним банком України інформаційної бази даних про ризикових позичальників з можливістю доступу до неї банків. Відповідно до вказаного Закону Кредитний реєстр – це інформаційна система, що забезпечує збирання, накопичення, зберігання, зміну, використання та поширення (надання) інформації про кредитні операції банків та про стан виконання зобов'язань за такими операціями, аналіз та класифікацію кредитів.

Передбачається, що використання банками інформації з Кредитного реєстру дасть їм більше відомостей про потенційних позичальників та

убезпечить від видачі кредитів недобросовісним клієнтам і злісним неплатникам. Для сумлінних позичальників із хорошою кредитною історією, навпаки, позитивна інформація з Кредитного реєстру буде додатковим фактором, який полегшить отримання банківського фінансування.

Конкретний порядок подання інформації до Кредитного реєстру та отримання інформації з нього передбачений Положенням про Кредитний реєстр Національного банку України, затвердженим постановою Правління НБУ від 04 травня 2018 року № 50.

Також НБУ не має права передавати інформацію з Кредитного реєстру третім особам (наприклад, колекторським фірмам), крім випадків, визначених законом.

З 01 січня 2019 року банки будуть зобов'язані використовувати інформацію з Кредитного реєстру для оцінки кредитного ризику.

З липня 2018 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення кредитування», який вступив в силу 4 лютого 2019 року. Більшість положень прийнятого Закону стосуються врегулювання законодавчих прогалин, що використовуються боржниками, поручителями та іпотекодавцями (заставадавцями) для уникнення виконання своїх зобов'язань шляхом визнання недійсними кредитних договорів, визнання порук припиненими, виведення майна з-під обтяження, ліквідації боржника та іншими методами.

Закон про відновлення кредитування вносить зміни до Цивільного кодексу України (надалі – ЦК України), Закону України «Про заставу», Закону України «Про іпотеку», Закону України «Про банки і банківську діяльність» та інших законодавчих актів, якими встановлюються нові або закріплюються вже існуючі у судовій практиці інструменти, спрямовані на захист банківського сектору від недобросовісних позичальників.

Так, Закон про відновлення кредитування посилює солідарні зобов'язання поручителя, удосконалює процедуру позасудового звернення стягнення на предмет іпотеки, розширює можливості банків щодо отримання інформації про ліквідне майно боржника, усуває схеми відчуження предмету іпотеки без згоди банку-кредитора, підвищує загальний рівень захищеності прав іпотеко держателя та встановлює нові правила щодо змінюваної процентної ставки за кредитним договором.

Зокрема, Закон про відновлення кредитування передбачає надання банкам та іншим фінансовим установам доступу до Державного реєстру актів цивільного стану у порядку та обсязі, встановленому Міністерством юстиції України. Водночас, такий доступ можливий лише за письмової згоди фізичної особи. Передбачається, що за допомогою перегляду актових записів фінансова установа зможе перевірити повідомлені потенційним позичальником факти про народження, смерть, шлюб, зміну імені тощо, що можуть вплинути на її платоспроможність та своєчасність виконання боргових зобов'язань.

Окрім того, на Кабінет Міністрів України покладено обов'язок надати банкам та іншим фінансовим установам доступ до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і Єдиного реєстру довіреностей.

Даний Закон є черговим кроком до покращення ситуації на кредитному ринку. Після детального дослідження зазначеного Закону можна прийти до висновку, що він забезпечить реальний захист конституційних прав валютних позичальників, захистить права кредитора-іпотекодержателя, зменшить можливість ухилення від кредитних зобов'язань при спадкуванні майна позичальника, удосконалив інструменти позасудового врегулювання. Звичайно Закон не вирішить усіх проблем, які існували у кредитно-фінансових відносинах, проте, він зробить суттєві кроки над вирішенням основних проблем з якими фінансові установи зіткнулися при роботі з простроченою заборгованістю. Можливо, це посприє відновленню кредитування та зниженню процентних ставок за кредитами на українському фінансовому ринку.

Список використаної літератури:

1. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 02.10.2018 р. № 2581-VIII. Дата оновлення: 04.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15?find=1&text=+274#w11> (дата звернення: 31.03.2019).
2. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя): Закон України від 02.06.2016 р. № 1401-VIII. Дата оновлення: 30.09.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1401-19> (дата звернення: 31.03.2019).
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення кредитування: Закон України від 03.07.2018 № 2478-VIII. Дата оновлення: 03.07.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2478-19> (дата звернення: 31.03.2019).
4. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 № 898-IV. Дата оновлення: 04.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15> (дата звернення: 31.03.2019).
5. Гриджук Д. М., Олійник В. О. Іпотека у кредитуванні практичні аспекти: практичні аспекти. Київ: А.С.К., 2006. 464 с.
6. Про внесення змін до деяких законів України щодо створення та ведення Кредитного реєстру Національного банку України та вдосконалення процесів управління кредитними ризиками банків: Закон України від 06.02.2018 року № 2266-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2277-19> (дата звернення: 31.03.2019).

Ключові слова: зобов'язання, реформування, кредитно-фінансові відносини, іпотека.

Ключевые слова: обязательства, реформирования, кредитно-финансовые отношения, ипотека.

Key words: obligation, reforming, credit and financial relations, mortgage.